

ВІДГУК

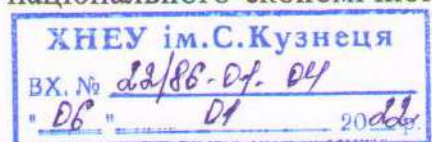
офіційного опонента, доктора економічних наук,
професора Полозової Тетяни Василівни
на дисертаційну роботу Кріпкого Андрія Юрійовича
«Забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку
підприємства», подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 051 «Економіка»
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Актуальність обраної теми та її зв'язок з науковими програмами

У сучасним умовах господарювання досягнення довгострокової ефективності, створення конкурентних переваг, збереження та поглиблення ринкових позицій, забезпечення стабільності фінансово-економічного стану підприємства з дотриманням принципів соціальної відповідальності та екологічності, є надскладним управлінським завданням, що передбачає активну взаємодію із державою, суспільством, клієнтами, споживачами, конкурентами тощо. Вирішення таких завдань зумовлено підвищенням динамічності зовнішнього середовища, ускладненням соціально-економічних процесів. Це висуває нові вимоги до системи управління розвитком підприємства, обґрунтовує необхідність створення теоретичної бази, розробки відповідних організаційних механізмів на стратегічному і на оперативному рівнях та інформаційно-аналітичного інструментарію корпоративної безпеки.

Різноманітні аспекти управління безпекою розвитку знаходять своє відображення у результатах сучасних наукових доробок. Представляючи чималий науковий інтерес, вони визначають пріоритети подальших досліджень у сфері корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства. В такому аспекті обрана автором тема дисертації є цікавою та актуальною.

Дисертація Кріпкого А.Ю. за науковою спрямованістю відповідає тематиці науково-дослідних робіт Харківського національного економічного

університету імені Семена Кузнеця та НДЦ індустріальних проблем розвитку НАН України за темами: «Розробка методичного та модельно-інформаційного забезпечення побудови університету інноваційного типу на засадах якості освіти та протидії корупції» (номер державної реєстрації № 0120U102152), «Адаптаційний потенціал забезпечення стійкого функціонування реального сектору економіки в умовах глобальної нестабільності» (номер державної реєстрації № 0119U102876).

Таким чином, тематика дисертаційної роботи Кріпкого Андрія Юрійовича є актуальною, також має науково-теоретичну та практичну цінність і відповідає пріоритетним напрямам наукових досліджень для розбудови національної економіки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і пропозицій дисертації та їх достовірність

Наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації Кріпкого А.Ю. мають достатньо високий ступінь обґрунтованості, що зумовлюється докладним вивченням, аналізом та узагальненням значного обсягу сучасних наукових джерел з питань корпоративної безпеки промислових підприємств, їх організаційного розвитку, коректним використанням теоретичного підґрунтя, розробленого вітчизняними і зарубіжними науковцями, обґрунтованим застосуванням економіко-статистичних методів, достатнім обсягом статистичного матеріалу, щодо результатів діяльності промислових підприємств Харківської області й України в цілому, коректними висновками власних досліджень. Таким чином, аналіз дисертаційної роботи, розроблених і представлених у ній наукових положень і методичних підходів дозволяє зробити висновок про відповідність ступеня їх обґрунтованості встановленим вимогам.

Ознайомлення зі змістом роботи також дозволяє стверджувати, що мету дисертаційного дослідження досягнуто, а завдання роботи виконані у повному обсязі. Цьому сприяли, зокрема, логічність, послідовність

проведеного дослідження і чіткість викладання матеріалу як усієї роботи, так і кожного з її трьох розділів.

Автором здійснено глибокий аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел для переосмислення теоретичного базису теорій корпоративізму та організаційного розвитку через визначення сутності корпоративної безпеки та її взаємозв'язку з фінансово-економічною, інформаційною, інтелектуально-кадровою, правовою видами безпеки розвитку підприємства (стор. 35-44); з позицій концепції безпеко-орієнтованого розвитку виділені типові протиріччя, що є характерними для діяльності промислових підприємств (стор. 35-37) та визначені принципи їх вирішення у забезпеченні якості корпоративного управління та корпоративної безпеки процесів організаційних змін на підприємстві (стор. 64-73); визначено функції корпоративної безпеки для реалізації стратегій розвитку (стор. 74-78) та обґрунтовано необхідність застосування основних положень ресурсного (стор. 59-61), системного (стор. 55-56, 74-75), компетентнісного (стор. 61-63) та інституціонального (стор. 44-48) підходів для формування корпоративної безпеки організаційного розвитку.

Особливої уваги заслуговують авторські позиції, що представлені системою положень та принципів для забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства, таких як: гармонійність через узгодженість стратегічних цілей, завдань та інтересів підприємства і ключових груп-учасників корпоративних відносин; управлінської компетентності через стратегічне мислення, гнучкість управлінських рішень в системі прийняття стратегічних рішень; стійкість, яка створюється за рахунок достатності фінансово-економічних ресурсів, ефективності їх використання в процесах виробництва; інноваційної активності, техніко-технологічної надійності бізнес-процесів; екологічність та соціальна відповідальність через дотримання соціальних стандартів та мінімізацію шкідливого впливу на навколишнє середовище. Автором доведено, що вирішення зазначених завдань неможливе без застосування стратегічного інструментарію управління корпоративною безпекою організаційного

розвитку підприємств (стор. 59-68; 185-189), формування відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення (стор. 110-123, 172-184).

Окрему увагу слід приділити розробленому автором методичному забезпеченню аналізу корпоративної безпеки процесів розвитку підприємств, що містить етапи: збір, обробка, упорядкування даних, вибір показників і методів моделювання й оцінювання факторів корпоративної безпеки та їх взаємозв'язку в процесах організаційного розвитку (стор. 124-133). Слід зазначити, що за результатами проведеного аналізу виявлені загрози корпоративної безпеки та визначені найбільш пріоритетні напрями, що забезпечують результативність процесів їх організаційного розвитку (стор. 134-142).

Науковий та практичний інтерес має сформований автором методичний підхід до забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства, що базується на положенні про забезпечення інформаційної прозорості, безконфліктності та компетентності прийняття стратегічних рішень й включає стратегічний інструментарій – комплекс заходів, способів, методів за інформаційно-аналітичною та організаційною складовими методичного забезпечення корпоративної безпеки (стор. 194-203). Апробацію запропонованого методичного підходу проведено на підприємствах корпорації ПрАТ «У.П.Е.К.», де автором було використано методичний підхід до оцінювання рівня корпоративної безпеки при реалізації стратегії організаційного розвитку (стор. 167-184).

Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки і рекомендації відзначаються достовірністю і новизною. Аналіз дисертації засвідчив, що це забезпечується:

1) використанням сучасних методів дослідження (теоретичного узагальнення, аналізу та синтезу, індукції, дедукції, методи емпіричного дослідження – спостереження, порівняння, експеримент та вимір, експертного оцінювання, факторного та канонічного аналізу, фінансово-економічного аналізу), які використані коректно, відповідно до об'єкту і предмету дослідження;

2) поглибленим вивченням здобувачем значного обсягу наукових джерел, що базуються на фундаментальних положеннях економічної науки, враховують результати досліджень вітчизняних та закордонних науковців з питань стратегічного управління діяльністю підприємства в умовах впливу мінливого зовнішнього середовища;

3) апробацією результатів дослідження на 4 міжнародних та всеукраїнських конференціях;

4) публікаціями 8 наукових праць, а саме: 1 стаття у виданні, що входить до періодичних наукових видань інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу, 3 статті у фахових виданнях України, які включені до міжнародних наукометричних баз.

Достовірність одержаних результатів забезпечується опрацюванням значної інформаційної бази, зокрема: офіційними статистичними даними з баз статистичної інформації Державної служби статистики України, даними фінансової та статистичної звітності машинобудівних підприємств Харківського регіону, європейських та американських стандартів якості корпоративного управління, ресурсами мережі Інтернет. Правове поле дослідження склали чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання в Україні.

Теоретична цінність і практична значущість наукових результатів

Теоретична цінність отриманих наукових результатів полягає у розвитку теоретичних положень та формуванні методичного забезпечення прийняття стратегічних рішень щодо розвитку підприємства, а саме:

удосконалено:

методичний підхід до забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства, що ґрунтується на принципах узгодженості та гармонійності між стратегічними цілями розвитку й інтересами суб'єктів корпоративних відносин, лідерства та управлінської компетентності за рахунок накопичення та розвитку знань, організаційної

адаптивності через розвиток партнерських відносин, фінансово-економічною стійкістю та виробничою ефективністю (стор. 64-73, 167, 186-189);

стратегічний інструментарій корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства, що представлений комплексом методів, способів, процедур та згрупований за інформаційно-аналітичною та організаційною складовими за етапами ініціації, планування, мотивації та контролю для реалізації стратегії організаційного розвитку (стор. 195-203);

методичне забезпечення аналізу корпоративної безпеки організаційного розвитку, що структуровано за складовими-етапами аналізу: тенденцій розвитку промислових підприємств, виявлення факторів корпоративної безпеки їх організаційного розвитку, оцінювання рівня корпоративної безпеки організаційного розвитку промислових підприємств, інтерпретації результатів та їх застосування в системі стратегічного управління розвитком підприємств (стор. 102-110);

дістали подальшого розвитку:

понятійний апарат за рахунок уточнення сутності та змістовного наповнення поняття «корпоративна безпека організаційного розвитку підприємства» (стор. 39-44), узагальнення ключових концептуальних положень соціальної відповідальності, транспарентності ведення бізнесу, якості корпоративного управління (стор. 44-52), захищеності та стійкості стратегічних цілей організаційного розвитку (стор. 25-30) через їх гармонізацію з інтересами ключових груп-учасників корпоративних відносин;

методичний підхід до оцінювання рівня корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства за критеріями реалізації стратегії організаційного розвитку – «лідерство на ринку», «гармонійність корпоративних відносин», «фінансово-економічна стійкість», «управлінська компетентність», «соціальність іміджу та бренду» (стор. 172-178).

Наукові результати дисертаційної роботи, що мають прикладний характер, знайшли практичне застосування у діяльності промислових підприємств, зокрема, у підприємств корпорації ПрАТ «У.П.Е.К.»

використано методичний підхід до оцінювання пріоритетності та узгодженості стратегічних цілей організаційного розвитку підприємств, що засвідчує довідка №3/08 від 13.02.2020; у ТОВ «СПЕЦВУЗАВТОМАТИКА» прийняте до впровадження організаційне та інформаційно-аналітичне забезпечення для підтримки прийняття стратегічних рішень щодо організаційного розвитку підприємства, контролю над їх реалізацією, що засвідчує довідка № 24/1 від 09.10.2020.

Окремі положення дисертаційної роботи впроваджено в освітній процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця при викладанні навчальної дисциплін «Безпеко-орієнтований менеджмент», «Управління безпекою розвитку соціально-економічних систем» (довідка № 21/86-24-99/2 від 02.09.2021).

Повнота викладення наукових результатів дисертації в опублікованих працях

За темою дисертації опубліковано 8 наукових праць, серед яких 1 стаття у виданнях, що входять до періодичних наукових видань інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та Європейського Союзу, 3 статті у фахових виданнях України. В опублікованих працях здобувача повністю відображена сутність отриманих результатів виконаного дослідження та їх наукова новизна. Результати дослідження доповідались та отримали позитивну оцінку на 4 міжнародних та всеукраїнських конференціях. З огляду на це апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертація Кріпкого Андрія Юрійовича має традиційну структуру: анотація, вступ, три розділи, висновки, список використаної літератури, додатки. У додатках є копії довідок про практичне використання результатів дослідження.

Роботу викладено на 246 сторінках машинописного тексту (10,25 авт. арк.), обсяг основного тексту дисертації становить 211 сторінок (8,79 авт. арк.), що цілком відповідає встановленим вимогам. Зміст роботи викладено в чіткій логічній послідовності, що проілюстровано відповідними таблицями та рисунками, робота написана в науковому стилі. Оформлення дисертації відповідає вимогам Наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» від 12.01.2017 № 40 зі змінами від 31.05.2019.

Дискусійні положення та зауваження, щодо змісту дисертації

Зазначаючи загальний високий рівень обґрунтованості теоретичних і методичних положень дисертаційної роботи, її цілісність та логіку викладання матеріалу, слід наголосити, що робота не позбавлена певних дискусійних моментів і зауважень:

1. Автор наголошує, що основним завданням забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку є гармонізація та узгодження інтересів груп учасників корпоративних відносин. Однак, у роботі недостатньо приділено уваги аспекту захищеності інтересів персоналу підприємства, не зважаючи на те, що за результатами аналізу концепцій організаційних змін Дж. Дак, Дж. Коттера, К. Левіна здобувачем було виділено та узагальнено положення, що при проведенні організаційних змін на підприємстві найважливішим є питання «лояльності персоналу до змін» та «формування стану готовності реалізовувати зміни» (підрозділ 1.1, стор. 32-33). Тому дослідження значно б виграло від застосування «захисного аспекту» у вирішенні питань щодо досягнення балансу інтересів.

2. Автором проведено ґрунтовний аналіз теоретичних здобутків аспектів безпеки організаційного розвитку та корпоративного управління (підрозділи 1.1, 1.2). При формуванні категоріально-понятійного апарату здобувач, характеризуючи суб'єктів корпоративного управління, використовує поняття «групи стратегічного впливу», «ключові групи – учасники» корпоративних відносин. Тому слід було надати чітке пояснення наведених понять.

3. У дослідженні здобувачем при розробленні методичного підходу до забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку наведено параметри асиметричності інформації та конфліктності прийняття стратегічних рішень, що стосуються організаційних перетворень на підприємствах (табл. 3.3, стор.161-162). Слід було надати роз'яснення та характеристику таких рішень.

4. Для аналізу та моделювання факторів корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємств здобувачем використані дані 27 машинобудівних підприємств (стор. 128). Результати аналізу та інтерпретація побудованих моделей факторів (стор. 128-133, табл. 2.13, 2.14) були б більш ґрунтовними, якщо б була надана детальна характеристика діяльності обраних підприємств та оцінено рівень якості їх корпоративного управління.

5. Автор у розробленому інформаційно-аналітичному забезпеченні (підрозділ 3.2) наводить критерії та шкалу оцінювання рівнів корпоративної безпеки реалізації стратегії організаційного розвитку (табл. 3.7, стор. 174). Слід було надати ґрунтовне пояснення процедури вибору порядкової шкали оцінювання, оскільки у наведеній таблиці 3.7 на стор. 174 некоректно представлена кількісна градація рівнів такої шкали.

Зазначені дискусійні моменти не знижують високого наукового рівня представленої до захисту дисертаційної роботи, її теоретичної та практичної цінності, отже загальна оцінка роботи є позитивною.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кріпкого Андрія Юрійовича на тему «Забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку підприємства», яка присвячена вирішенню важливого науково-практичного завдання щодо подальшого розвитку теоретичних положень та методичного забезпечення корпоративної безпеки організаційного розвитку машинобудівних підприємств є завершеною кваліфікаційною науковою роботою.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами спостережень.

Дисертація за своїм змістом відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 9, 10, 11 і 12 Тимчасового порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 06.03.2019 № 167, а її автор, Кріпкий Андрій Юрійович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

завідувач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою
Харківського національного
університету радіоелектроніки,
доктор економічних наук, професор

Тетяна ПОЛОЗОВА

Підпис Полозової Т.В. засвідчую:

Учений секретар
Харківського національного
університету радіоелектроніки,
кандидат технічних наук, доцент

Ігор МАГДАЛІНА